

LOTIN TILINING ZAMONAVIY FARMATSEVTIKADA O'RNI VA QO'LLANILISHI

Nizomiddinova Dildora Akmal qizi

Toshkent Davlat tibbiyot universiteti

1-son davolash ishi fakulteti

Nazarova Ozoda Shavkatovna

Ilmiy rahbar, Toshkent Davlat tibbiyot

universiteti Loti tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada lotin tilining zamonaviy farmatsevtikada qanday ahamiyatga ega ekani, uning ilmiy terminologiya, retsept yozish va xalqaro standartlashtirish jarayonlarida qanday qo'llanilishi tahlil qilinadi. Lotin tili farmatsevtika ilmida tarixiy ildizga ega bo'lib, dorivor nomlanish tizimi va tibbiy kommunikatsiyada universal asos vazifasini bajaradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, lotin tilining tibbiy va farmatsevtik atamalar tizimida saqlanib qolishi amaliy aniqlikni oshiradi va global ilmiy aloqani mustahkamlaydi

Kalit so'zlar: lotin tili, farmatsevtika, tibbiy terminologiya, retseptura, ilmiy kommunikatsiya.

Abstract: This article analyzes the significance of the Latin language in modern pharmaceutical science, particularly its application in scientific terminology, prescription writing, and international standardization processes. Latin has historical roots in medical science and serves as a universal basis in pharmaceutical nomenclature and medical communication. Research shows that the preservation of Latin-based medical and pharmaceutical terms improves practical accuracy and strengthens global scientific communication.

Keywords: Latin language, pharmacy, medical terminology, prescription practice, scientific communication.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение латинского языка в современной фармацевтической науке, а также его использование в научной терминологии, процессе написания рецептов и международной стандартизации. Латинский язык имеет исторические корни в медицинской науке и выступает в качестве универсальной основы фармацевтической номенклатуры и медицинской коммуникации. Исследования показывают, что сохранение латинских медицинских и фармацевтических терминов повышает практическую точность и способствует развитию глобального научного сотрудничества.

Ключевые слова: латинский язык, фармацевтика, медицинская терминология, рецептура, научная коммуникация.

Kirish

Globalashuv jarayonida tibbiyot va farmatsevtika sohalarining integratsiyalashuvi kuchaymoqda. Zamonaviy ilm-fanda aniqlik, standartlashuv va universal tushunarlilik muhim omillardan hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, lotin tili tarixiy jihatdan ilmiy terminologiyaning shakllanishida asosiy manbalardan biri bo'lib xizmat qilgan. Lotin tili qadimgi davrlarda kundalik muloqot vositasi bo'lgan bo'lsa-da, hozirgi kunda u asosan ilmiy terminologiya tili sifatida saqlanib qolgan. Ayniqsa, tibbiyot va farmatsiya sohalarida lotin tiliga asoslangan nomenklatura tizimi muhim ahamiyatga ega.

Asosiy qism***Farmatsevtik terminologiyaning shakllanishida lotin tilining o'rni***

Farmatsevtika fani rivojlanishi bilan yangi dorivor moddalar va preparatlarni nomlash zarurati paydo bo'ldi. Turli davlatlarda ishlab chiqarilgan dori vositalarining yagona ilmiy nomga ega bo'lishi xalqaro tibbiy amaliyot uchun muhim hisoblanadi.

Lotin tili farmatsevtik terminologiyada quyidagi vazifalarni bajaradi:

- . Dorivor moddalarning ilmiy nomlanishini standartlashtiradi.
- . Farmatsevtik hujjatlarda aniq ma'lumot uzatilishini ta'minlaydi.
- . Tibbiy xatoliklarning kamayishiga xizmat qiladi.
- . Xalqaro ilmiy almashinuvni osonlashtiradi.

Masalan, farmatsevtik amaliyotda uchraydigan ayrim atamalar lotincha ildizga ega:

- . *Aqua destillata* – distillangan suv
- . *Extractum* – ekstrakt
- . *Tinctura* – nastoyka
- . *Pulvis* – kukun

Bunday terminlar dorixona amaliyotida aniqlikni oshiradi.

Retseptura tizimida lotin tilining qo'llanilishi

Retsept tibbiy hujjat sifatida shifokor va farmatsevt o'rtasidagi rasmiy aloqani ta'minlaydi. Tarixan retseptlar lotin tilida yozilgan bo'lib, bu an'ana farmatsevtika xavfsizligini ta'minlash maqsadida shakllangan.

Retsepturada keng qo'llaniladigan qisqartmalar:

- . **Rp.** – Recipe (ol)
- . **D.S.** – Da signa (ber va belgilab qo'y)
- . **M.D.S.** – Misce, Da, Signa (aralashtir, ber, belgilab qo'y)

Zamonaviy tibbiyotda milliy tillardan foydalanish kengaysa-da, lotincha qisqartmalar farmatsevtik standart sifatida saqlanib qolmoqda.

Zamonaviy farmatsevtik ta'limda lotin tilining ahamiyati

Farmatsevtika mutaxassislarini tayyorlash jarayonida terminologik kompetensiyani shakllantirish muhim vazifa hisoblanadi. Lotin tilini o'rganish quyidagi natijalarga olib keladi:

- . Dori vositalari tarkibini to'g'ri tushunish
- . Tibbiy adabiyotlarni o'qish va tahlil qilish
- . Xalqaro farmatsevtik standartlarga moslashish
- . Professional muloqot sifatini oshirish

Bugungi kunda raqamli farmatsiya va biotibbiyot texnologiyalarining rivojlanishi ham terminologik aniqlikka bo'lgan talabni kuchaytirmoqda.

Muammolar va istiqbollar

Lotin tilining amaliy qo'llanilish doirasi ayrim hududlarda kamayib bormoqda. Bunga sabab sifatida ingliz tilining global ilmiy aloqa vositasiga aylanishi ko'rsatiladi. Shunga qaramasdan, farmatsevtika terminologiyasining asosiy qismi hanuzgacha lotincha ildizlarga ega.

- . Kelajakda quyidagi yo'nalishlar muhim hisoblanadi:
- . Tibbiy terminologiyani raqamlashtirish
- . Multilingual farmatsevtik standartlarni ishlab chiqish
- . Ta'lim dasturlarida terminologik madaniyatni rivojlantirish

Xulosa

Lotin tili zamonaviy farmatsevtik tizimda tarixiy ahamiyatga ega bo'lish bilan birga amaliy funksiyani ham bajaradi. U tibbiy terminologiyaning aniqligini ta'minlaydi, xalqaro ilmiy kommunikatsiyani osonlashtiradi va farmatsevtika ta'limining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar rivojlanishi sharoitida ham lotin tilining farmatsevtik bilimlar tizimidagi o'rni saqlanib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xo'jayeva L.U., Zohidova X.A., Rahmatillayeva Z.Z. *Lotin tili*. – 2005. – B. 7–9.
2. Hakimova V.M. Роль латинского языка в медицине и в современном мире. – В. 132–134.
3. Подосинов А.В. *Lingua Latina. Введение в латинский язык и античную культуру*. – 1998. – В. 3–4.
4. Чернявский М.Н. *Латинский язык и основы медицинской терминологии*. – 2002. – В. 9–16.
5. Normurodova S. The Social and Cultural Importance of the Latin Language and Its Present and Historical Landscape. *Central Asian Journal of Academic Research*, 2024, 2(5), 51–55.
6. Normurodova S.M., Yorova S.K. Nemis tili frazeologik birikmalari va tilning lug'at boyligi. *Science and Education*, 2023, 4(2), 1672–1675.

7. Yorova S., Aytmuratova P., Esanova M., Normurodova S. Phraseological Units in the Medical Field of English and Uzbek Cultures. *Development and Innovations in Science*, 2023, 2(2), 10–13.
8. Sohiba N., Perkhon A. The Role of Latin Terms in Medicine. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, 2023, 12(10), 1–3.
9. Zafar M., Sohiba N. Kundalik turmushda keng qo'llanilishida bo'lgan suyuqliklarni ifodalovchi dori shakllari haqida. – 2023.